రంగుల పండుగ

శ్రీ రాళ్లబండి సుదర్శనాచార్యులు

పండుగలంటే ఆబాలగోపాల మానందిస్తుంది. కానీ ....పిల్లలకు పండుగలంటే సరదా మాత్రమే కాదు. వారి కవి హుషా రెక్కించే దివ్యామృతాలు. కోరి కోరి రోజులు లెక్కేసుకుంటారు వాటికోసం. క్రితం సంవత్సరం కాల్చకుండా దాచుకున్న మందు సామానులను వినియోగం చేయడానికి దీపావళి వారం ముందునుంచే రోజూ పండుగ చేస్తుంటా డొక్కొక్క కుర్రాడు.

ఒకొక్క పండుగలో ఒక్కో విశేషం. 'ఢాం! ఢాం' అని టపాకాయలను పేల్చటం, అంధకారాన్ని సవాలు చేస్తో వెలుగు కాగడాలను వెలిగించడం హృదయాని కెంతో వికాసాన్నిస్తుంది. కాకరపూవొత్తుల జిలుగు ముత్యాలకాంతులు కనుల విందులై కాలగమనాన్ని మరిపింపజేస్తాయి.

విజయదశమీ, సంక్రాంతీ, వినాయకచతుర్థి, శ్రీరామనవమి, కృష్ణాష్టమి వగైరా పండుగలు కడుపు తృప్తి నిచ్చినంతగా కనుల కుత్సాహా న్నివ్వవు. భౌతికమైన ప్రయోజనమే వాటికి. మనస్సును మధుర రోచిస్సులతో ఉద్దీపింప జేసే పండుగ దీపావళొక్కటే.

లోకమంతా యిదే పద్ధతైనా, ఆ వూరిలో మాత్రం ఇంకొక పండుగ కూడ దీపావళి లాగానే అతివేలమైన ఆనంద ప్రవాహంలో ముంచివేసేది చేసుకుంటారు. అది అనాది నుండి వారు పాటిస్తున్నారు.

'రంగుల పండుగ' అంటే బాలురకు చాల ఉత్సాహం. అది తమకు వీథుల్లో భేద మెరుగని సఖ్యంతో తిరగడానికి అవకాశమిచ్చే పండుగ. బాలుర జన్మహక్కు కూడ. బాలికలు ఇల్లు విడిచి రారాదు కాబట్టే అది తమ సొంత పండుగగా భావిస్తారు.

పెన్నేటితీరంలో ప్రత్యేకసంస్కృతి నుద్ధరించుకున్న ఆ వూరిలో 'కామదహనపు పండుగ' (హోలీ) చాల ఘనంగా జరుపుతారు. బాలురలో పాతవైషమ్యాలను పారద్రోలి నవ్యోత్సాహాన్ని పంచిపెట్టే పండుగ అది. అందుకే దాన్ని దీపావళికన్న ఘనంగా జరుపుతా రక్కడ.

బాలురకు బడినుండి విముక్తిపొందడమే ఆనందం; దానికి తోడు వారి అల్లరికి అన్ని అవకాశాలు ఇచ్చే పండుగ అది కావడం మరీ ఆనందం. గంతులేయటం, రంగులు కొట్టుకోటం, సరదాగా గడపటం ఈ పండుగలో ప్రత్యేకత.

పండుగ జరుపుటలో పెద్దలఉద్దేశాలు వేరు. పార్వతీ పరమేశ్వరుల దాంపత్యానికి దోహదం చేయటంలో అమరుల కోసం అలరువిల్తుడు అసువుల నర్పించిన త్యాగమూ, అతని అర్ధాంగి రతీదేవి హృదయశోకమూ వారినాడు స్మరించి కొన్ని వేడుకలు చేయిస్తారు. మన్మథ మరణానంతరం మూడోరోజు రతీదేవికి మాంగల్యం దక్కి భర్త అనంగుడుగా లభించినట్లు కథ చెప్పించి ఆరోజు వేడుక చేస్తారు.

ఎవరి అనుమతీ లేకుండానే కామదహనం కార్యనిర్వాహకవర్గ మొకటి తెల్లవారేసరికి తయారవుతుం దారోజు. ఆ సమితిలో వాళ్లకు నాయకు డెవరో ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఆ పండుగ జరపటానికి మాత్రం వాళ్లదే పెత్తనం. ఆరోజు చాటుమాటుగా కాక ప్రత్యక్షంగా మత్తుద్రవ్యాలు స్వీకరిస్తారు వాళ్లు. తప్పెటలవాళ్లకు త్రాగినంతా లభిస్తుంది.

పండుగరోజు ఉదయం నుండి సాయంకాలం దాకా వీథంతా తిరిగి వంటచెఱకు, కట్టెపుల్లలు వగైరా సంపాదిస్తారు తప్పెటలతో వెళ్లి. చందాలు ప్రోగుచేస్తారు. ఆ డబ్బుతో మూడోరోజు పెన్న ఇసుకలో పండిన తీయని దోసపళ్లు, వడపప్పు, పానకం పంచుతారు పిల్లలకి.

ఆరోజు ఇళ్లల్లో జరిగే వేడుకలు వర్ణనాతీతం. వరసైన బావమరదళ్లూ, ఒదిన మరదళ్లూ, కాబోయే పెళ్లికొడుకులు 'హోలి' వేడుకలో ఊపిరి త్రిప్పుకోలేకపోతారు.

కుర్రాళ్ల కిందులోని అంతరార్థం వివరంగా మాత్రం తెలియదు. వారికి తెలిసినదంతా తప్పెటల ధ్వనులు, రంగుల వానలు, గంతులు, అరుపులు.

ఆరోజు పూర్ణిమ.

కామదహన కార్యనిర్వాహక సభ్యులంతా వయోభేదం పాటించకుండా కలిసిపోతారు. అంతా ఆరోజు అయ్యవార్లంగారింటిదగ్గర ఆగారు. శబ్దాలపై శబ్దాలు. తప్పెటల ధణధణలు. అవి క్రమం తప్పడంలేదు. లయ తప్పని రుద్రపాదఘట్టనలవి.

ఈ గోలకి అయ్యవార్లంగారి కొడుకు ఆనందం నిద్రలేచాడు. అతని కిదేదో వింతగా ఉంది; అతడావూరికే కొత్త.

ఇంతలోకే వెంకయ్య 'ఒరే ! పదరా నారిగా. బాగా కొట్టూ వెళ్లండి తప్పెట్లు." అన్నాడు, వసూలైన అర్ధ రూపాయి డబ్బు సంచిలో వేస్తూ.

అంతా కదిలారు ఉత్సాహంతో. తప్పెటల వెనుక బద్ధకంగా ఒళ్లు విరుచుకుంటూ ఆనందం పెరటివైపు దారి తీశాడు. ఇంతలోకే అక్కడికి గంతులేస్తూ వాల్మీకి చేరాడు. అతనిచేతిలో పచ్చరంగు సీసా.

"ఒరేయి. ఆనందీ ! రారా ! ఇంకా నిద్దరేనా. ఈరోజు కూడా పండగ చేసుకోకుండా."

"ఆ ! పండుగైతేనేం."

"చూడురా ! అంతా ఏలాగా తయారైనారో. నీవు రారా ! బాగా తిరుగుదాం ! 'కామన్న మక్కళు" అని అరుద్దాం !

"పోరా ! నే రాను."

"ఎందుకు రావూ ! నీకు రావాలని లేదు. నీవు కుర్ర వాడివి కాదూ."

"రాను. నా కిష్టంలేదు."

'అబ్బో ! 'టెక్కు' జాస్తిగా ఉందే ! లేరా లే ! బల వంతం చేయాలా ! కానీ త్వరగా ! చద్దన్నం మింగి తయా రుగా మరి.'

"నేను రానన్నా నంటే రాను. నీవు వెళ్లు. "

"ఒరేయ్ ! నీవు మూతిముడ్చుకొని ముసంగిలాగా ఉండటాని కిది ఆ పల్లె కాదు. ఇక్కడ నీవు వచ్చితీరాలి. మాతో కలియాల్సిందే."

"నే రాను. ఈవేళ నేను బాగా చదువుకుంటాను నీవలాగంటే."

"ఒరేయి ! నామాట విను. నీవు రాకుంటే తర్వాత చాల బాధపడ్తావు. రాకుంటే సరిపోతుం దనుకున్నావేమో ! వచ్చేట్లు చేస్తాం ! ఏ వూరిలో ఉంటే ఆ వూరి పద్ధతి పాటించాలి తెలుసా."

"పోరా నాగన్నా ! నాల్గు మార్కులు తెచ్చుకోలేని నీవూ చేస్తావే నాకు .... చిరిగిన చొక్కా, రంగూ; అసహ్యంగా"

"అలాగా ! ఇదంతా నీకు ఎగతాళా ! నీపని చెబుతా నుండు."

"ఒరేయి ! తన్నులు తింటావు. జాగ్రత్త. అత్తా...." అరిచాడు అనంద్. చల్లాలనుకొన్న రంగుసీసా మూత మూశాడు వాల్మీకి. కాని అటూ యిటూ ఆపదలో నుండేవానిలా దిక్కులుచూసి సీసాతో అక్కడినుండి మాయమయ్యాడు.

రంగు పులుముకోనివారంటే పిల్లలకి పట్టుదల; చినిగిన చొక్కా వేసుకొని రంగుమరకలు గల ఆకారంలో ఉంటే ఎవ్వరూ జోలికి రారు. ఆనందాని కేలాగయిన 'రంగు మజా' చూపించా లనుకున్నాడు వాల్మీకి.

ఏది ఏమయినా ఇల్లువిడిచి కదిలి పోకూడ దనుకున్నాడు ఆనందం. ఆవిధంగా తనను తాను రక్షించుకొంటే అదే గొప్పతనంగా భావించాడు ఆనందం. తోడి పిల్లలు పొందే ఆనందంలో భాగం అక్కరలేదనిపించింది. అంతే.

అవును. చిన్నప్పటినుండి అంతే ఆనందు. తల్లి పోయినప్పటినుండి నమ్రత అతనిలో నూరిపోశారు పెద్దవాళ్ళు. ఎలిమెంటరీ స్కూలు చదువు కాగానే హైస్కూలు చదువు కోసం అమ్మమ్మ దగ్గరనుండి నాన్న దగ్గరికి వచ్చినందున ఆవూరి పద్ధతు లింకా వంటబట్టలేదు. స్కూలేమో, తన యిల్లేమో. అంతే తెలుసు అతనికి. అందుకే అన్ని విషయా లల్లో అతనికే ఫస్టు మార్కులు వస్తూంటాయి. వీధిలో తల్లిదండ్రు లంతా తమ పిల్లలకు 'ఆనందులా తెలివిగా చదువుక్కోరాదూ' అని అనిపింపజేయటానికి తగినట్లుగా ఉంది ఆనందు పరిస్థితి.

తోడిపిల్లల కిది యిష్టంలేదు. ఆటపాటల్లో తమలో కలిస్తే ఆనందు కూడా "ఎందు కల్లరి చేయలేడో !" పది మందికి చూపాలని అనుకుంటారు వారు. శేషాద్రి, వెంకట రెడ్డి, నరసింహులు, వరప్రసాదు, 'గౌసుభాష' వీళ్లంతా ఆనందు స్నేహం కోసం పోటీ పడుతూంటారు. కాని ఎవ్వరి తోను ఎక్కువగా కలవడు ఆనందం.

ఎవ్వరితోనూ కలవకపోవడమే మంచిదనుకున్నాడు ఆనందం. అలావుంటే ఈరోజు తను గెలిచినట్లే అను కున్నాడు. పుస్తకాల అల్మరా దగ్గరికి చేరాడు. కాని మనసు మాత్రం ఆలోచనల పురులలోనుండి విడిచి రాలేదు. చెవులు చిల్లులుపడే శబ్దాలు. తప్పెటల ధణధణలు.

ఢం ! ఢం ! ఢం ! ఢం ! ఢం ! ఢం !

రంగు చల్లకుండా దౌడుతీసిన వాల్మీకిని మిత్రులంతా 'చవటా', 'పిరికి', 'దద్దమ్మా' వగైరా పదాలతో నిరసిం చారు. వాల్మీకి ఉగ్రుడైనాడు. 'వానిమీద ఈరోజు రంగుల వాన కురిపించి తీర్తాను. లేకపోతే నా పేరే వాల్మీకి కాదు. తెలుసా. సై ! నాతో ఎవరైనా రండి మరి.'

అంతా వాల్మీకి నిర్ణయానికి హర్షించారు. వీధిలోని 'పాత ఎనిమీ' లంతా '(ఫ్రెండ్సు)' కావాలన్నాడు నరసింహులు. పాపం నరసింహులతో చాలమంది మాటాడరు కాబట్టి. సరే అన్నాడు వెంకటరెడ్డి. శేషయ్య ఆమోదంతో అంతా కలిసి పోయారు.

నాగమ్మ అవ్వగా రింటి కొళాయి తిన్నెమీద అంతా సమావేశ మయ్యారు.

"ఆనందిగాడు బయటికి రాడురా!" అన్నాడు శేషయ్య విచారంగా.

"ఆ ! వాడి మొహం. రాకుండా ఎలా ఉంటాడ లేరా !" సమాధానపర్చాడు వెంకటరెడ్డి.

"వాడు రాకుంటే ఏమిరా ! అంతా వెళ్లి రంగు కుమ్మరిద్దాం నెత్తిన" ధీరుడులా సెలవిచ్చాడు కిట్టన్న.

"వాళ్ల నాన్న ఇంట్లోనే ఉన్నాడురా" నరసింహులు అందులో ప్రమాదాన్ని హెచ్చరించాడు.

"అవునురా బాబు. ఆయనకు కోపం వస్తే పెద్ద పులిలా తయారవుతాడు. మన మూతి పళ్లు రాలడం ఖాయం" శేషయ్య తెలివిగా సర్దాడు.

"అయితే ఎట్లాగు మరి !" వాల్మీకి పిడికిలి బిగించి పెదవులు చప్పరించసాగాడు.

క్షణాలు కొన్ని మౌనంగా గడిచిపోయాయి. కుర్రాళ్ల ముఖాల్లో వివిధ భావాలు, భావప్రకటనాయత్నాలు, వ్యక్తావ్యక్తంగా నివురుగప్పిననిప్పులు కాసాగాయి.

'ఆ !' ఎగిరాడు. చేతులు పైకెత్తి నరసింహులు.

"ఏరా ! ఏం తోచింది" అంతా ఏకమైనారు ప్రశ్నలో.

"ఏంలేదురా ! మనమంతా కలిసి వెళ్లి అయ్యవారు పిల్చాడని పిలుద్దాం" తన ఉపాయంలోని ప్రతిభకు పొంగి పోతూ అన్నాడు నరసింహులు.

"ఒరె ! నరసింహులూ. నీ ఉపాయం ఏడిచినట్లుంది. అందుకేరా నిన్ను 'డబ్బా' అని మేం పిలిచేది. వట్టి మట్టి బుర్రకాని అందులో..." వెంకటరెడ్డి ఈసడించాడు.

"చాల్లేవోయ్. నీవూ నీ బుర్రమీద పైక్రాఫ్" వెంకట రెడ్డి పాపిటలేకుండా దువ్వినందున అది చూపాడు నర సింహులు.

"ఏమన్నావ్ ! ముక్కు దూలం విరగ్గొడతా" చొక్కా చేతులు మడిచాడు రెడ్డి.

"ఉండండ్రా ! మీ రిద్దరూ పోట్లాడితే ఏలా. మన 'ప్లాను' నెరవేరిందాకా మనం జట్టుగా ఉండకపోతే ఎట్లా" వాల్మీకి మనస్సంతా ఆనందు మీదే ఉంది.

'అవునురా ! కాస్త తగ్గండి' శేషయ్య తీర్మానించాడు.

'ఆ ! లేవండిరా. నాకో ఉపాయం తోచింది.' కిట్టూ లేచాడు.

'ఏ ఉపాయమో చెప్పు' వాల్మీకి గద్దించాడు.

'అది అందరికి చెప్పేదికాదులే. వాణ్ణి బయటికి వచ్చేట్టు చేస్తా నంతే.'

'ఏవిధంగానో' చెప్పితే కదా ! శేషయ్య పట్టుబట్టాడు.

'ఒరేయ్. ఆ సంగతి నా కొదిలేయండి. ముందు కమల ఎక్కడుందో వెదకాలి." కిట్టన్న అందరిలో విశ్వాసం సంపాదించాలనే చూపులు ప్రసారం చేశాడు.

'అసలు మన ప్లానుకీ, కమలకీ సంబంధ మేమిటో చెప్పరా.' వెంకటరెడ్డి అనుమానించాడు.

"నేనేది చెప్పను—అంతా నాతో వస్తారా. రారా. కావాలంటే వెళ్తూ నా ఎత్తు వివరంగా చెప్తా' కిట్టన్న అందరికి నాయకుడైనాడు.

అంతా కదిలారు. నెపోలియను మీదికి దాడి చేయ డానికి యూరప్ రాజ్యాలన్నీ ఏకమై వెళ్లిన తీరున గుట్టుగా నడక సాగించారు.

"నేరుగా మేదరవాని కొట్టు దగ్గరికి. అంతా పిచికార్లు కొనాలి." 'సిగ్నలు' ఇచ్చాడు కిట్టన్న.

2

పాఠాల్లో మనస్సు నెంత లయం చేద్దామన్నా చేత నైంది కాదు ఆనందుకి. సైన్సు విసుగు, ఇంగ్లీషుకు మనస్సు విశ్రాంతిగా లేదు. తెలుగు తీశాడు. కాసిన్ని పద్యాలైనా చదువుకోవచ్చునని.

> "వనగజ మంబుజాకర మవారణ జొచ్చి కలంచి యాడగా
> మనమున నొంకు లేక కృపమాలిన బోయలు ముట్టిచంపు చా
> డ్పున భవదీయసేన బొరివుచ్చగ జుట్టును ముట్టి పార్థనం
> దను నలయించి నిర్దయవిధంబున జంపి రనేక సైనికుల్'

అభిమన్యుని కథలో మనసు కాస్త పూరట చెంద సాగింది. కాని వీధిలో ఒకే హెూరుమని తప్పెట ధ్వనులు. నాలుగు పద్యాలు చదివాడో లేదో విసుగెత్తి గిరాటేశాడు.

వీథంతా కలకలం. తన యింట్లో నిశ్శబ్దం. కాని మనస్సులో శాంతి మాత్రం శూన్యం. ఈలా ఉండకపోతే తానూ, వాలీ, శేషయ్య వాళ్లతో కలిసిపోతే బాగుండేది' అని తోచింది! కాని అలా వెళ్లటాని కేదో చిన్నతనం.

పాపం ! గంటలు గడిచేకొద్దీ ఒంటరితనం ఆనందు మనస్సరసిలో రాళ్లు రువ్వసాగింది. చిన్నప్పటినుండి అతనికి నలుగురితో కలిసి మెలిసి తిరిగే అలవాటు కాలేదు. తల్లిలేని పిల్లవాడు కావడంతో పుడమికి భారంకాని విధంగా, భయ భక్తుల సరిహద్దులలోపలే చరించేవాడు. అందుకై ముందుకు వెళ్లాలనే ఉత్సాహ మతనిలో ఉరకలువేసేదేకాదు.

ఈలాగ కాదని డ్రాయింగ్ బుక్ తీశాడు. అలా గయినా భోజనంవేళవఱకు గడిపితే ఆతర్వాత నిద్రపోవ చ్చనుకున్నాడు. ఇంతలోకే వాళ్ల ఒదిన అక్కడికి వచ్చింది.

'ఆనంద్ ! చొక్కా వేసుకో. బజారుకెళ్లివద్దువుగాని.'

'దేనికి?.'

'మా నాన్నగారికి కడుపునెప్పి ఎక్కువైందట. నేను వెళ్లాలి. అందుకని గుర్రబ్బండి తీసుకువస్తావని చెబుతున్నా."

"అన్నయ్య పొమ్మన్నాడా నన్ను" వినయంగా ప్రశ్నిం చాడు ఆనంద్.

"అన్నయ్య ఇంకా పోస్టాఫీసునుండి రాలేదు. అందు కోసం."